

koste? Vi kunne ved et Tankeexperiment nærme os til et Begreb om, hvad de vilde koste. Vi kunne tænke os en Flaade paa 20 Skibe, som staar ind i Sundet i enkelte, eller dobbelt Rjovandslinie, altsaa dannende et længere eller kortere Maal for Bestyrelsen, med en Fart af 4 danske Mil i Timen; hvor længe vil denne Flaade være om at seile forbi disse Batterier? Et Qvarter, høit op en halv Time. Hvor mange Kanoner tror man, at man skulde have i disse Batterier for i den korte Tid at gjøre denne Flaade væsentlig Afbræk, naar hver Kanon i et Qvarter gjør 4 Stud? Ja, enkelte Skibe vilde man vel ramme, men de Herrer ved jo nok, at de første Stud bruger man til at skyde sig ind. Man skyder først for langt, saa for kort, saa finder man det Mellemliggende, og saa først bliver der Chance for at ramme, de første Stud due altsaa ikke, og den Flaade, som seiler forbi Batterierne i Løbet af et Qvarter, vil saaledes ikke lide megen Skade, ialt Fald vil det blive meget dyrt at faae Batterierne saa tilstrækkelig armerede, at der var Udset til at kunne ødelægge den fjendtlige Flaade. Nu veed de Herrer, at det enkelte Søfort her udenfor Kjøbenhavn vil koste 12 Millioner Kroner, det er et Batteri paa 18 Kanoner, hvoraf dog kun de 6 ere meget svære, og vil man forhindre en Flaades Passage, kommer man altsaa op til en Sum, som er større end Kjøbenhavns Befæstning; har man faaet denne Ide for at spare, tror jeg, at man er kommet fuldstændig over paa den gale Side af Stregen. Endvidere hører man Tale om Folkevæbning, der tales om, at vi kunne stille en Hær paa 100,000 Mand paa Venene. Ja, ganske vist have vi 100,000 vaabensføre Mandfolk her i Landet, det kan man altsaa godt gjøre, men en saadan Folkevæbning kan man efter min Mening heller ikke stille op imod Fæstningerne, thi kan en staaende Hær til Nød undvære Fæstninger, saa kan en Folkevæbning det ikke. En Folkehær, der kæmper i aaben Mark, er det sørgeligste Syn, Nogen kan se. Der er vel nok en Del af de Herrer, der har læst om, hvorledes det gik de sidste franske Folkevæbningshære, der kom frem i Slutningen af Krigen 1870—71, hvilken Medfart de fik lige overfor forholdsvis smaa Styrker af en staaende Hær, og som har læst om General Bourbaki's Hær, hvorledes den gaa ud, da den havde passeret Jurabjergene og blev drevet over i Schweiz. Det var saa sørgeligt et Syn, at man ikke skal ønske sit Folks Sønner at blive udsatte for en lignende Skjæbne, og saaledes vil det gaa med en Folkevæbning, naar den ikke har Fæstninger

at støtte sig til. Og hvilke Udgifter vil en saadan Folkevæbningshær ikke kræve til Vaaben og Materiel af enhver Sort? Altsaa tror jeg ikke, at man vilde have nogen væsentlig pekuniær Gevinst ved denne Side af Sagen. Det har altid undret mig — men sikkert er der saa Meget, som jeg ikke kan forstaa, og Feilen ligger altsaa hos mig — at af det Parti, som vil arbejde paa Folkevæbningsagen, af de Organer, som søge at fremme denne Sag, ser man ofte nævnt som sagkyndig en Mand, som jeg ikke skal nævne her; hans Udtalelser blive ofte benyttede af Oppositionen som Støtte for denne Folkevæbningsplan; men som bekendt har netop denne Mand udtalt, at vor Hærordning duer ikke, vi maatte have mindst den dobbelte Tjenestetid. Det skal altsaa ikke lokke. Det er den samme sagkyndige Mand, som har stillet dette op om 100,000 Mand. Det gaar over min Forstand.

En Indvending skal jeg ogsaa nævne, som ofte er fremkommen under Behandling af Befæstningsforslaget dels i Thinget og dels udenfor, det er, at man siger, at disse Fæstninger fremme Militarismen her i Landet. De ere et Udslag af Militarismen, bag Fæstningerne lurer Militarismen siger man. Ja, det er jo forfærdeligt. Det er bleven en Livsag for os at skulde bekæmpe Militarismen, siger Andre. Hvad er egentlig Militarismen, og er der Militarisme her i Landet? Man kan naturligvis definere Militarismen paa en meget forskjellig Maade, men vi kunne let blive enige om, at det er Noget, man omtrent kan udtrykke saaledes: Det er en Samfundsorden, et System, som medfører, at de militære Individer eller den militære Stand bliver prædominerende, at Militæret bliver en Stat i Staten, der optræder ledende, at de militære Interesser blive toneangivende, tilfidsættende for Andres Interesser. Saadan Noget omtrent tænker man sig. Jeg veed ikke, om de Herrer synes, at Forholdene her ere af den Bestaaffenhed, om virkelig de militære Interesser fortrænge andre Interesser. Jeg tror, man vil have ondt ved at paabise det. Man kan ogsaa ad historisk Veie se hen til de Perioder, hvor der virkelig har været, hvad Alle indrømme, er Militarisme, og se om vi have Noget, som vi kunne ligne med det. Man kan henpege paa mange Tidsperioder. Jeg skal nævne et Par, saaledes i Slutningen af den romerske Republik under sin Forfaldstid, da Marius og Cæsar med store Hære kom tilbage til Rom og gjorde Raal paa Alting, og senere da den prætorianske Garde dræbte Keisere og af- og indsatte andre. Det var Militarisme. Vi